

Jaroslava Veselá, *Motivy kramářských písní v českých zemích 19. století*,

Práce pro celostátní studentskou vědeckou konferenci Historie 2020, Praha 2020

Práce, kterou autorka předkládá, reflektuje v poslední době mnohostranně zkoumané téma, pramen, nabízející možnost studia historikům, etnologům, jazykovědcům, hudebním vědcům i těm, kdo zkoumají „veřejné mínění“ v minulosti.

Pramennou základnu tvoří databáze Špalíček, sbírka Národního muzea. V tomto směru autorka prokázala i schopnost pracovat s moderními technologiemi. Jaroslava Veselá přehledně informovala o charakteru kramářské písně, o jejím historickém vývoji a soustředila se na analýzu vybraných námětů tohoto žánru v průběhu 19. století tak, aby postihla nejrozšířenější námětové motivy sakrálního i světského charakteru. Pozornost věnovala také tomu, co kromě obsahu a vlastní prezentace – prodáválo, tedy titulnímu listu a ilustracím. Připomněla i tu skutečnost, že název písně vlastně sloužil jako obsah dílka. Popsala také to, co je pro historický výzkum důležité, tedy údaje o tiskaři, místu a roku vydání atd., ale s vědomím, jak často jsou údaje u tohoto typu pramene nepřesné, chybějící nebo dokonce zavádějící. Připomněla i způsob produkce, volbu incipitu písně i typu písma (pro neprivilegované, málo vzdělané vrstvy, se ještě do poloviny 19. století běžně využívala fraktura).

Ve své stěžejní kapitole Vývoj témat v průběhu staletí Jaroslava Veselá načrtla základní tematické rozvrstvení písní: zpravodajsko-historické, písně pověrečné, písně reflektující katolickou víru a tyto typy pak podrobně dokumentovala. Pracovala s 818 tituly, na nichž doložila 38 konkrétních témat; přičemž poměr mezi církevními a laickými byl 2:1. Autorka se poté rozhodla podrobně zpracovat dvě sakrální témata (o Panně Marii a Janu Nepomuckém) a dvě laická (o vraždách a ty které reflektují rok 1848).

Svým přístupem k tématu Jaroslava Veselá přesvědčuje o dlouhodobém zájmu o téma, promyšleném přístupu a důkladné znalosti dosavadní literatury, jejíž přehled v úvodní pasáži rekapitulovala. Práce je podrobně strukturována a smysluplně doplněna o přílohy dokumentující barvitost, atraktivitu příběhů i využití řečnických figur pramene. Oceňuji i stylistické zpracování.

Doporučuji k dalšímu jednání a věřím, že práce bude mít úspěch.

V Praze 31. března 2020

Doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.